

## **Nieuwe koers brede school**

(november 2012)

### **1. Waarom een nieuwe koers?**

De gemeente Enschede wil investeren in de jeugd. Wie de jeugd heeft, heeft immers de toekomst. We vinden het van essentieel belang dat jongeren hun talenten optimaal ontwikkelen en benutten en opgroeien tot sociaal vaardige en gezonde burgers met een goed perspectief op de arbeidsmarkt.

Daarbij moeten we helaas constateren dat de sociaal-economische positie van Enschede slechter is dan gemiddeld in Nederland. De bevolking is lager opgeleid en de werkloosheid is hoger dan gemiddeld in Nederland. Juist daarom is het van belang dat elk talent benut wordt. Dat jongeren worden uitgedaagd hun talenten te ontdekken en te ontwikkelen. En dat ze kiezen voor een carrière met toekomstmogelijkheden. Onze stad kan het zich niet veroorloven de veelkleurigheid aan talenten van jongeren onbenut te laten: ieder talent telt!

Samen met partners staan we voor een grote opdracht. Die hebben we onlangs geformuleerd in de Jeugdvisie Enschede "Ieder talent telt!". De huidige economische situatie vraagt dat we onze beschikbare middelen effectiever en efficiënter inzetten. Onze investeringen moeten bijdragen aan onze doelstellingen.

De brede school is een goed voorbeeld van inspirerende samenwerking tussen diverse partners in de stad (scholen, kinderopvang, peuterspeelzaalwerk, sportverenigingen, culturele instellingen, enz.) die zich richt op de talentontwikkeling van kinderen. De brede school kan dan ook een goede bijdrage leveren aan de doelstelling die we hierboven schetsen. Constatie is wel, dat de huidige brede school aan focus kan winnen en aanpassing behoeft aan de nieuwe eisen die door het Rijk en ook door lokale partners aan de samenwerking worden gesteld. Daarom willen we een nieuwe koers formuleren voor de brede scholen in Enschede, die beter aansluit bij de huidige tijd en de grote opgave waar we voor staan. Door meer te focussen op het voorbereiden van kinderen op hun latere carrière en beter aan te sluiten bij de ontwikkeling van Kindcentra 0-13. Dit sluit aan bij de plannen van de nieuwe regering. In het regeerakkoord staat dat wordt ingezet op het optimaal onderling afstemmen van onderwijs, peuterspeelzaalwerk en kinderopvang. Bij buitenschoolse opvang is afstemming noodzakelijk om waar mogelijk een sluitend dagarrangement te realiseren, bijvoorbeeld in het kader van de brede school of integrale Kindcentra.

### **2. Waar staan we met de brede school?**

Sinds 1999 zet de gemeente Enschede met de brede school in op een brede talentontwikkeling van kinderen. Samen met partners hebben we de volgende doelen voor de brede school geformuleerd: het leveren van een aantoonbare bijdrage aan de ontwikkelingskansen van kinderen, het versterken van de relatie tussen school en buurt en het vergroten van de arbeidsparticipatiemogelijkheden van ouders.

De gemeente heeft de ontwikkeling van brede scholen gestimuleerd door het beschikbaar stellen van subsidie aan de samenwerkingsverbanden brede school en door de inzet van brede schoolregisseurs. Daarnaast is op een aantal plekken in de stad extra geïnvesteerd in (onderwijs)huisvesting om de samenwerking binnen de brede school te faciliteren.

Er zijn de afgelopen jaren diverse samenwerkingsverbanden brede school gevormd door het primair onderwijs, kinderopvanginstellingen en peuterspeelzalen. Brede schoolregisseurs zijn aangesteld om te regisseren en te coördineren. Partijen die een rol spelen bij de invulling van de brede school, zijn elkaar steeds beter gaan vinden en zijn meer met elkaar gaan samenwerken om een aanbod te realiseren. Diverse activiteiten zijn georganiseerd binnen en buiten de school, op gebied van sport, cultuur en sociale

vaardigheden. Dit waarderen we als heel positief, maar we kunnen onvoldoende aangeven welke kinderen er van profiteren en wat het meedoen voor hen betekent.

Brede schoolpartners hebben veel ruimte gekregen om per samenwerkingsverband de door hen gewenste vorm van samenwerking, de na te streven doelen en de besteding van middelen in onderling overleg vast te stellen. Die keuzevrijheid paste binnen de context van die tijd. Een aantal ontwikkelingen maakt dat we meer focus aan willen brengen binnen de brede school.

### **3. Ontwikkelingen die aanleiding geven voor een heroverweging**

#### *De wet OKE en de ontwikkeling van Kindcentra*

Met de komst van de wet OKE (Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie) in 2010 is een duidelijke opdracht geformuleerd voor de kinderopvang, peuterspeelzalen en het primair onderwijs om een doorgaande ontwikkelingslijn te realiseren. Deze doorgaande lijn werd ook nagestreefd binnen de brede school, maar is nu als opdracht neergelegd in de wet. De aanscherping van deze opdracht en de bemoeienis van de inspectie van het onderwijs maakt dat partners een aantal zaken beter onderling moet regelen. Dat vraagt om een verdergaande vorm van samenwerking dan binnen de brede school.

In Enschede was deze wet mede aanleiding om te starten met de ontwikkeling van Kindcentra. De partners in onderwijs, kinderopvang en peuterspeelzaalwerk hebben aangegeven de komende jaren hun samenwerking te gaan versterken met de vorming van Kindcentra 0 –13. Hierin wordt een doorgaande ontwikkelingslijn voor kinderen en een eenduidige pedagogische infrastructuur gecreëerd. In dat kader zijn ook heldere afspraken gemaakt hoe men tot partnerkeuzes komt en wat de samenwerking behelst. De huidige samenwerkingsverbanden brede school zullen zich de komende jaren doorontwikkelen tot diverse Kindcentra. Het is dan ook logisch om de Kindcentra de regie te geven over brede talentontwikkeling 0 tot 13 jaar. Deze ontwikkeling tot Kindcentra is overigens niet uniek voor Enschede. Op veel plaatsen in Nederland is men hier mee bezig.

#### *Meer focus op de sociaal-economische opgave van de stad*

De sociaal-economische opgave van onze stad maakt dat we kritisch moeten kijken naar welk resultaat we behalen met de inzet van onze gemeentelijke middelen. We willen dat de Kindcentra, bij de inzet van de brede schoolmiddelen, kiezen voor activiteiten die kinderen en jongeren beter in staat stellen om goede keuzes te maken voor een carrière met toekomstmogelijkheden.

#### *Meer samenhang en meer continuïteit*

De afgelopen jaren hebben we langs diverse wegen de talentontwikkeling van jongeren gestimuleerd. Dat heeft geleid tot een aantal functies die zich richten op het organiseren, coördineren en mede-uitvoeren van activiteiten en het onderhouden van netwerken in de wijk. Voorbeelden zijn de brede schoolregisseurs, maar ook de sportconsulenten, cultuurcoaches en consulenten natuur- en milieueducatie. De huidige tijd vraagt om een efficiëntere inzet van mensen en middelen. We willen meer samenhang in de activiteiten op gebied van sport, cultuur, natuur en milieu. Ook partners in de stad vragen om een integralere benadering, met één aanspreekpunt in plaats van meerdere functionarissen. We willen dan ook de diverse regisseursfuncties samenvoegen tot één nieuwe functie, die zich richt op de brede talentontwikkeling van de jeugd. Dit betekent dat we gaan stoppen met de huidige inzet van brede schoolregisseurs.

Tot nu toe konden de samenwerkingsverbanden brede school ieder jaar een subsidieaanvraag indienen. Deze jaarlijkse aanvraagprocedure nodigt niet uit tot continuïteit in het beleid. Scholen geven aan behoefte te hebben aan een meerjarig ontwikkelperspectief.

### *Reactie van partners*

De voorgenomen koerswijziging is met schoolbesturen en met andere partijen besproken. Er is instemming over het idee dat er meer focus aangebracht kan worden en dat meer ingezet kan worden op het bereiken van concrete resultaten met de brede schoolmiddelen. Schoolbesturen zijn bereid meer te sturen op de brede talentontwikkeling van kinderen en zo een bijdrage te leveren aan de doelen van de stad. Verder hangt de koerswijziging van de brede school samen met de ontwikkeling van de Kindcentra. Schoolbesturen vragen om een duidelijke keuze in wat we willen met de brede school en de Kindcentra. Hun voorkeur gaat daarbij uit naar de ontwikkeling van Kindcentra, als opvolger van de brede school.

## **4. Wat gaat er veranderen?**

De nieuwe koers voor de brede scholen in Enschede sluit beter aan bij de huidige tijd en de grote opgave waar we voor staan. We zijn ervan overtuigd dat scholen, in goede samenwerking met andere partijen in de stad, betere kansen voor kinderen kunnen creëren. Belangrijk is dan wel om de gezamenlijke doelen duidelijk te benoemen en te ontdekken wat de beste manier is om deze doelen te bereiken. En om goed aan te sluiten bij de verantwoordelijkheden en opdrachten die elk van de partijen heeft. In overleg met de drie grote schoolbesturen hebben we verkend welke richting we het meest kansrijk achten voor de nieuwe koers. Dat heeft geleid tot de volgende voorstellen als uitgangspunten voor de toekomst.

### *Nieuwe samenwerkingsverbanden: Kindcentra*

We gaven al aan dat het onderwijs, de kinderopvang en het peuterspeelzaalwerk een belangrijke rol spelen bij de uitvoering van het jeugdbeleid. Deze partijen gaan de komende jaren intensiever samenwerken om te komen tot de vorming van Kindcentra. Hiermee geven ze invulling aan de wet OKE om een doorgaande ontwikkelingslijn en een eenduidige pedagogische infrastructuur te realiseren voor kinderen van 0 tot 13 jaar. De Kindcentra kunnen gezien worden als een doorontwikkeling van de huidige samenwerkingsverbanden brede school. Het naast elkaar bestaan van de termen brede school en Kindcentra zorgt voor verwarring. De schoolbesturen, maar ook de aanbieders van kinderopvang en peuterspeelzaalwerk, vragen om keuzes van de gemeente hierin. Het gezamenlijke voorstel is om te gaan stoppen met de term "brede school" en te kiezen voor de term "Kindcentra". We willen het eigenaarschap voor brede talentontwikkeling dan ook neerleggen bij de Kindcentra, zij worden het voertuig van de brede talentontwikkeling.

De komende jaren zullen diverse scholen zich, in samenwerking met kinderopvang en peuterspeelzaal en mogelijk andere partijen, ontwikkelen tot Kindcentra. In deze periode mogen ook "Kindcentra in ontwikkeling" betrokken zijn bij de planvorming voor brede talentontwikkeling en de uitvoering daarvan.

### *Focus op duidelijke, inhoudelijke doelen*

In gesprek met de drie grote schoolbesturen hebben we verkend welke inhoudelijke doelstellingen leidend zouden moeten zijn. Ons gezamenlijke doel is de kansen voor alle kinderen in de stad vergroten en hun perspectief verbreden. We willen dat kinderen goed voorbereid zijn op hun toekomst, dat ze weten dat het hebben van een baan essentieel is voor deelname aan de samenleving, dat ze kennismaken met diverse beroepen en dat ze uitgedaagd worden om hun talenten te ontdekken en te benutten. Het onderwijs wil en kan daaraan bijdragen. De schoolbesturen stellen voor om dat langs de volgende drie lijnen te doen:

#### *1) Voor alle kinderen in de stad: perspectief verbreden*

De Kindcentra in de stad gaan aan de slag met activiteiten die kinderen en jongeren beter in staat stellen om goede keuzes te maken voor een carrière met toekomstmogelijkheden. We denken aan beroepenoriëntatie, aandacht voor techniek, moderne media/ICT en ondernemerschap. Binnen het onderwijs komen kinderen niet zoveel in aanraking met techniek. We willen ze meer kennis laten

maken met de wereld van techniek om hun talenten op dit vlak te ontwikkelen. Ook moderne media en ICT zijn bij uitstek middelen om kinderen voor te bereiden op de toekomst. Kinderen op de basisschool zijn leergierig en staan open voor nieuwe dingen. Door kinderen in een vroeg stadium kennis te laten maken met diverse beroepen en met ondernemerschap hebben ze, als ze de overstap maken naar het voortgezet onderwijs, hier een beter beeld van en kunnen ze vanuit dit bredere blikveld hun keuzes maken.

Voorstel van de schoolbesturen is om Kindcentra te vragen hoe ze met techniek, ICT, beroepenoriëntatie en ondernemerschap aan de slag willen en kunnen. Laat Kindcentra zelf aangeven op welke wijze en met welke activiteiten ze kunnen bijdragen aan de doelstelling dat meer jongeren gaan kiezen voor een opleiding met meer kans op de arbeidsmarkt en dat meer jongeren in staat zijn om zelfstandig een baan te vinden. De beste plannen die hieruit naar voren komen, zullen door alle Kindcentra in Enschede worden opgepakt.

## 2) *Gezonde leefstijl*

Het ontwikkelen van een gezonde leefstijl is voor kinderen van groot belang met het oog op een gezonde toekomst. De laatste jaren is het aantal kinderen met overgewicht of een slechte conditie toegenomen. Soms leidt dat al direct tot problemen, zoals minder goed mee kunnen doen en een laag zelfbeeld, maar vaker pas op latere leeftijd. Recent onderzoek toont aan dat interventies ten aanzien van leefstijl eigenlijk alleen op hele jonge leeftijd effectief zijn. Alle reden om kinderen hier bewust van te maken en ze vooral voldoende te laten bewegen.

Sport is ook een goed middel om sociaal gedrag, discipline en zelfstandigheid van kinderen te beïnvloeden en draagt zodoende bij om kinderen hun talenten te helpen ontdekken.

Activiteiten op dit terrein moeten, meer dan nu, gericht zijn op die kinderen die dat nodig hebben en moeten aantoonbaar bijdragen aan een gezonde leefstijl en meer zelfredzaamheid.

## 3) *Voor kinderen in een achterstandssituatie: een stimulerender omgeving bieden en complexe problematiek gezamenlijk aanpakken.*

Voor kinderen die opgroeien in een achterstandssituatie is het nóg belangrijker dat ze de goede keuzes maken en daarin worden uitgedaagd. Liefst vanuit het positieve, door hen te wijzen op de mogelijkheden die ze hebben, in plaats vanuit de problemen die ze op hun pad vinden. Het onderwijs heeft daar doorgaans meer mogelijkheden toe, ook in de communicatie naar ouders, dan de collega's in de zorg. Met de ontwikkelingen Passend Onderwijs en de Transitie Jeugdzorg hebben we alle reden om opnieuw te kijken hoe we de mogelijkheden van samenwerking op het grensvlak van onderwijs en zorg beter kunnen benutten. We willen er nog beter in slagen om met elkaar de wens van "1 gezin – 1 plan – 1 aanpak" te realiseren. Het onderwijs wil samen met de gemeente verkennen wat we op het grensvlak onderwijs - zorg concreet kunnen verbeteren. Door eerst een goede analyse te maken van de problemen waar we tegenaan lopen. Om vervolgens met suggesties te komen hoe we het beter kunnen regelen en daar dan ook (brede school-)middelen voor in te zetten.

## *Continuïteit en samenhang*

Om de doelstellingen te bereiken willen we de continuïteit van de plannen verbeteren en willen daarom gaan werken met een periode van vier jaar. We willen stoppen met de huidige jaarlijkse procedure van subsidie aanvragen, omdat dit alle partijen veel tijd en energie kost en niet bijdraagt aan continuïteit. Een deel van het budget willen we inzetten voor alle Kindcentra in de stad en een ander deel willen we reserveren voor Kindcentra in achterstandswijken. De subsidie willen we toekennen op basis van cofinanciering.

Daarnaast zal de gemeente een aantal functies in de stadsdelen samenvoegen, die zich richten op het coördineren van activiteiten voor de jeugd op gebied van sport, cultuur, natuur en milieu. Door een andere organisatie kunnen in ieder stadsdeel betere verbindingen worden gelegd en is er sprake van een efficiëntere uitvoering. De huidige functie van de brede schoolregisseurs wordt dan ook opgenomen in de nieuwe breed georiënteerde coördinatiefunctie talentontwikkeling.

## 5. Vervolgproces

Voor een succesvolle koerswijziging is draagvlak bij alle partijen essentieel. Daarom hebben we al bij de ontwikkeling van deze plannen met de schoolbesturen gesproken en is er overeenstemming over de gekozen ontwikkelrichting. De komende maanden willen we gebruiken om in gesprek te gaan met de samenwerkingsverbanden brede school en de Kindcentra (in ontwikkeling) over de koerswijziging en hoe deze te realiseren. Zo kunnen partners zich voorbereiden op de nieuwe werkwijze, maar kunnen we hun ervaringen en expertise ook benutten bij de verdere uitwerking. Dit zal o.a. leiden tot een nieuwe verordening om de beschikbare middelen volgens de nieuwe koers te kunnen inzetten.

We vragen B&W nu om in te stemmen met de voorgestelde koerswijziging. Na die instemming zullen we deze uitgangspunten, in overleg met de betrokken partners in de stad, vertalen in een nieuwe werkwijze en een nieuwe verordening. Voor de zomer 2013 komen we met een uitgewerkt voorstel en een nieuwe verordening, die ter instemming zal worden voorgelegd aan de gemeenteraad. Tot dat moment zal de huidige werkwijze worden voortgezet. Streven is om de nieuwe werkwijze in te voeren met ingang van schooljaar 2013/2014.